

DE TRIBUNE

Redactieadres:

D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:

J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct. —
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief. —

**Orgaan van de
Soc.-Dem. Partij**

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Partijen bij de Raadsverkiezingen. — „Slechte Sociaal-demokraten”. — Een antwoord aan Van der Goes (Slot.) — Ontwikkelingsarbeid. — Nog eens Organisatie van landarbeiders. — Uit het Buitenland. — Sociale hervormers. — Van de Afdelingen. — Advertentiën.

Van de Administratie.

Zij, die losse nummers van den tweeden jaargang missen, worden verzocht ze nu ter completeering aan te vragen. Van den eersten jaargang zijn geen losse nummers meer voorradig.

Zij, die een volledige tweede jaargang wenschen, worden verzocht, deze nu aan te vragen. De prijs is f 1.60, franco per post f 1.75. De voorraad is zeer beperkt.

Partijen bij de Raadsverkiezingen.

De Raadsverkiezingen zijn tegenwoordig in verscheiden plaatsen niet van de lucht en dan doet zich de vraag voor: Wat is eigenlijk het verschil tusschen de Soc. Dem. Partij en de andere vooruitstrevende partijen in den lande, die er redelijke gemeente-programs op na houden.

Die partijen zijn de Vrijzinnig-Democraten en de S. D. A. P. Maar hoe goed de programs dezer partijen ook mogen zijn, hoe betrekkelijk weinig ons gemeenteprogram van de genoemde moge afwijken, er is nochtans een hemelsbreed verschil tusschen hen en ons.

Wat de Vrijzinnig-Democraten betreft is dit onderscheid zeer gemakkelijk uiteen te zetten. Elkeen kent de bestaansgrond dezer partij van «leiders», achter wie eigenlijk geen soldaten staan. De vrijzinnige democratie is een voorpost van het kapitalisme in den strijd tegen het proletariaat. Zij bestaat mede om min bewuste arbeiders-groepen argumenten te leveren om met het kapitalisme samen in plaats van ertegen te strijden. Zij geeft schoone programs, schoone beloften met de zekerheid ze niet te zullen houden. Zoals de partij een streng-kapitalistische is, met woorden en beloften aan den strijd en de wetenschap van het proletariaat ontleend, een tweeheid dus, zoo komt die tweeheid in elk harer handelingen, in haar personen en in haar gansche historie uit. Bijna steeds stemmen in belangrijke gevallen de vrijzinnig-demokraten (natuurlijk elk hunner zich hullend in zwaarwichtige redenen) tegen elkaar en heffen zoo het resultaat van hun actie, van hun bestaan zelf op. Zoo wordt hun program benut om naar buiten demagogische argumenten te leveren ter bestrijding van het Socialisme, maar niet om naar binnen verwezenlijkt te worden. Er is immer een hogere rede te bedenken, waarom de schoone programmeischen voor goed of voor langen tijd moeten blijven rusten.

En wat de personen betreft der vrijzinnige democratie, hoe knap sommigen hunner mogen zijn of vaak schijnen, ze beginnen wel soms hun jonge leven als flinke strijders en werkers voor hun beginselen zooals Treub, maar eindigen, eenmaal in de baantjes gekomen, door meestal volkomen om te vallen. Zoo beleven we thans het schoone schouwspel dat de heer Treub de wethouder Van den Bergh terecht verwijt zijn beginsel bij de erfpacht in de steek te laten, terwijl deze zelfde heer Treub reeds sinds lang zijn jeugdige strijd voor de democratie in het algemeen heeft verloren. Hij, de ex-radikaal, ex-wethouder, ex-professor, ex-

demokraat Treub is tegenwoordig voor reaktionaire versterking van de Eerste Kamer als tegenwicht tegen de Tweede te vinden en gedraagt zich gelijk bekend ook tegenover de vakverenigingen der ambtenaren, als een echte reaktionair. En ergst van al, de goede man heeft zelfs het beginsel van het Alg. Kiesrecht reeds eenmaal in de steek gelaten, daargelaten nog dat de strijd voor dit principieel door zijn partij niet daadwerkelijk wordt gevoerd.

Konklusie, een dergelijke onbetrouwbare partij, partij met twee aangezichten, kunnen de arbeiders hun steun niet geven, hoe schoone programs, hoe schoone woorden ze ook moge neerschrijven.

Maar de S. D. A. P. Hoe staat het daarmede ten opzichte van de Raden? Haar program is het voorbeeld voor het onze geweest, kon dan niet haar strijd in de Gemeenteraden eveneens ons ten voorbeeld zijn? In het algemeen, arbeiders, bedenkt dit wel, neen, en wij zullen u zeggen waarom.

Het verspreiden van het bekende biljet der temperende vrijzinnig-demokraten door de S. D. A. P. Amsterdam II waarop Henriette Roland Holst terecht wees; het evenals de liberalen bovenal den strijd voeren tegen den klerikaal bijv. in Amsterdam VI („Stemt in geen geval Mr. De Vries!”) was het parool der S. D. A. P.; het niet principieel den strijd voeren tegen het bijzonder verdommende kerkelijke onderwijs, wegens de zgn. Groninger motie die die partij aan het bijzonder onderwijs vast legt — het zijn teekenen van wat de verkeerde strijdwijze, de verkeerde weg is, die de S. D. A. P. gaat.

Herinnert ge u, arbeiders, nog dat het P. B. van de S. D. A. P. het niet noodig vond in het distrikt, waarin op het oogenblik een Raadsverkiezing plaats vindt, in Amsterdam IV nl., den strijd aan te binden met den Unie-liberaal Van Hamel? Welnu, ook dit is een teeken, een teeken van het verkeerde gevoel van tegemoetkoming dat de S. D. A. P. soms betoont aan de programs of personen der vrijzinnigen, een teeken van de groote fout dezer partij dat zij al te veel en te uitsluitend let op het Parlement en den Raad zelf, dat ze te veel naar binnen, te weinig naar buiten werkt, te weinig aandacht schenkt aan de actie buiten Parlement en Raden van de ongeorganiseerden en niet-kiezers naast de georganiseerden en kiezers.

Hoe worden, vragen wij u, arbeiders, de kwesties die in de Gemeenteraden voor u van belang zijn, het best opgelost? De kwesties van werkeloosheid, woningbouw, onderwijs, armenzorg, arbeidsvoorwaarden der gemeentearbeiders, besteksbepalingen, belastingen enz.? Wij ontkennen niet, dat de S. D. A. P. op al deze gebieden heel knappe mannen heeft en dat er heel knappe dingen over gesproken en geschreven zijn. Maar wij vragen u, arbeiders, waar en hoe worden deze vraagstukken in besten zin voor u opgelost? Het antwoord kan en mag niet anders zijn, gij moogt er om lachen of huilen, — en de S. D. A. P. lacht «natuurlijk» tegenwoordig om elk ernstig argument, —: niet anders dan door versterking van den algemeenen strijd. Niet in de gemeente in de eerste plaats, maar vooral in de algemeene politiek kunnen deze kwesties thans nog alleen vooruit gebracht worden, door versterking van de macht van het gansche proletariaat. Bijna al de genoemde zaken, arbeiders, leest ze maar een voor een na, zijn vooral ook voor de ongeorganiseerden van het hoogste belang; deze moeten dus in de

strijd worden betrokken, de strijd ten slotte voor het Algemeen Kiesrecht en het Socialisme. En dat de S. D. A. P. hiertoe in gemeentezaken zelfs geen poging meer doet is zoowel gebleken op het Kongres van Gemeenteraadsleden, onlangs door deze Partij gehouden, als in de redevoeringen die hun kandidaten en propagandisten bij de Raadsverkiezingen houden.

Want op één ding dient gelet. De reactie die ingetreden is ook op het gebied van de gemeentepolitiek is het algemeene verzet van het kapitaal tegen de, hoe langzaam dan ook, stijgende macht van de arbeidersbeweging in het algemeen, van het Socialisme. Tegen deze reactie moeten we de arbeiders mobil maken door ze tot strijders te maken, tot socialisten, niet alleen de kiezers maar ook en vooral de massa der niet-kiezers. Wij moeten de gansche macht der reactie bestormen, willen wij beter woningen hebben, beter levensvoorwaarden enz., en dat kunnen wij niet anders en beter dan door den machtsstrijd voor het Alg. Kiesrecht. Als uw keuze op den Sociaaldemokraat dat beduidt, dan eerst versterkt gij uw macht, uw klasse-macht ook in de Raad. Maar dan moet gij ook uw stem uitbrengen op de partij, die den strijd onverzoenlijk wil strijden, op de partij die het Alg. Kiesrecht vooraan en steeds in zijn banier voert, op de **Sociaaldemokratische Partij.** WP.

„Slechte Sociaal-Demokraten.”

Naar mate onze partij langer bestaat, na den eersten en moeilijksten strijd om het leven, wordt het al duidelijker welke taak zij te vervullen heeft.

Met één zin zou men deze aldus kunnen beschrijven: Zij heeft te toonen dat de sociaal-demokratie een revolutionaire partij is.

Zij wil bij al hare handelingen en besluiten, in geheel haar optreden — voorloopig dus nog alleen in haar propaganda-vergaderingen en pers — eerst vragen: wat is het beste voor onzen strijd voor de totale verandering der kapitalistische maatschappij in een socialistische. Alle belangen van het oogenblik, of van eenige personen, of van een gedeelte der arbeidersklasse komen pas na dit groote algemeene belang voor onze partij in aanmerking, zij moeten daarbij achterstaan en daartegenover zoo noodig wegvallen.

Er bestaat onder groepen van arbeiders (de Roomschen, de Protestanten, de Anarchistische individualisten en de Anarchistische alleen-vakverenigingsmannen, en de Revisionisten) een groote algemeene drang om het belang van het oogenblik, het belang van personen en het belang van groepen arbeiders, b.v. vakverenigingen, te stellen *boven* het blijvend belang van het geheele proletariaat: de vervanging van het kapitalisme door het socialisme. Bij al deze groepen hult zich deze tendenz, deze drang in andere vormen: bij de geloovigen in geloofsvormen, bij de anarchisten in revolutionaire frasen, bij de Revisionisten in hervormingsfrasen. Bij alle schuilt er hetzelfde achter: de overschatting van het oogenblikkelijk belang en van de mogelijkheid van zijn vervulling, en onderschatting van het socialisme en van zijn mogelijkheid.

Daartegen wil onze partij optreden. Zij wil de kern vormen van mannen en vrouwen die daartegen overal opkomt en tegenover dat oogenblikkelijke altijd het blijvende stelt.

Medicijnen	15 ond.	52 voordr.
Litteratuur	9 »	32 »
Reciteeren	— »	115 »
Verschillende (wijsbegeerte en rechtswetenschappen, enz.)	28 »	103 »

164 ond. 864 voordr.

Niet minder dan 60 voordrachtenreeksen werden gehouden: 46 voor onderwijsver., 4 voor politieke ver., 7 voor vakver., 2 voor vrouwenorg. en 1 voor een sportver.; 53 hadden in Weenen en 7 in de provincie plaats. De aard van de onderwerpen waren partijprogramma's (12 keer in 101 voordrachten); Doel van het Socialisme; Socialisme en Anarchisme; Gesch. v. h. Socialisme; Gesch. van de Vakbew. in Oostenrijk; 'Gesch. van Oostenrijk, enz. enz.

Wel een bewijs dat de z.g.n. „neutraliteit" in de ontwikkeling van de massa ook louter burgerlijke lariae is.

En als bewijs voor het enorme belang dat de Oostenrijksche vakverenigingsleiders zien in dit belangrijke werk, kunnen hier de woorden van Hueber (de secretaris van het Oostenrijksche Vakverb.) meegedeeld worden: „Vanzelfsprekend is de taak van de vakverenigingen, er voor te zorgen, dat uit de hongerende arbeider, die als lid wordt gewonnen, een denkende en bewuste partijgenoot wordt gemaakt, die niet slechts voor de oplossing van zijn persoonlijke maagkwesie denkt en strijdt, maar zich tot taak stelt de moderne loonslavernij in haar wezen aan te tasten. In dit teeken en dien geest worden onze organisaties opgericht en groot gemaakt". (Verslag van Hueber op het laatste Oostenrijksch Vakver. congres).

Gulden woorden die in overeenstemming zijn met gulden daden.

A. S.

Arbeiders in A'dam IV.

Brengt uw stem uit op Maandag a.s. op den candidaat der Soc. Dem. Partij

D. WIJNKOOP.

Nog eens Organisatie van Landarbeiders.

Op het oogenblik schijnt men in de arbeidersbeweging wat meer aandacht te willen gaan schenken aan de organisatie van landarbeiders.

Te lang reeds heeft men die in ons land verwaarloosd. Een te groote overvloed van politieke redevoeringen, waarbij vaak de werkelijke klassenstrijd te veel op den achtergrond werd gedrongen heeft slapte inplaats van strijd lust gebracht.

Overall vraagt men zich nu af hoe toch dat deel van het proletariaat wel te organiseren zou zijn.

De propagandisten der S. D. A. P. en vooral de Sociaaldemokratische kamerleden zijn sinds 1897 — wij denken ook hierbij aan de verkiezingen van Troelstra in Winschoten, Leeuwarden en Tietjerkseradeel — den boer opgegaan, om zooals het heet, het socialisme te verkondigen, in waarheid om *stemmetjes* te vangen.

Sinds dien tijd, dus nu reeds bijna dertien jaar, hebben de propagandisten der S. D. A. P. onafgebroken allen nadruk gelegd op den politieke strijd, waardoor het begrip der landarbeiders — die voor onzen strijd gewonnen werden — omtrent onze strijdwijze te veel naar één kant uitgroeide en de enkelingen, onder de propagandisten die den vollen omvang van den klassenstrijd aantoonde waren niet bij machte het verbroken evenwicht te herstellen.

Zoo zit de arbeidersbeweging in ons land nu vast aan een landbouwproletariaat, dat politiek nog wel eenigszins geschoold is, maar dat de werkelijke betekenis van den onverzoenlijken klassenstrijd en het verband, dat de politieke strijd daarmee houdt, niet heeft leeren begrijpen, vandaar dat men nu — wel wat laat — bemerkt, dat de beweging „op het doode punt" gekomen is.

In het *Friesch Volksblad* van 9 October lezen we in een verslag van de Afdeling Britswerd der S. D. A. P. dat Ds. v. d. Heide het onderwerp behandelde: „Op het doode punt". Het is natuurlijk ondoenlijk dit verslag in zijn geheel over te nemen, enkele aanhalingen kunnen we echter niet achterwege laten, om onze lezers een indruk te geven van de organisatie in Friesland, waar men evenals in Groningen met een overwegende plattelandsbevolking te doen heeft.

... Op papier hebben we 46 Afdelingen. Het ledental van velen is zeer klein en vele afdelingen voeren een kwijnend bestaan...

... Het vorige jaar kon de jaarvergadering van deze organisatie (de Provinciale Federatie) niet doorgaan, wegens afwezigheid van voorstellen. Ook dit jaar kwamen te weinig voorstellen in, om de afdelingen op te roepen."

Uit deze bekentenis blijkt ten duidelijkste de weinige belangstelling in onzen strijd en plotseling neemt die belangstelling toe als de afgevaardigden van „die vele zeer kleine afdelingen, die een

kwijnend bestaan voeren" naar Deventer kunnen gaan, om te roepen: „Smijt ze d'r uit!

Verder vraagt Ds. v. d. Heide:

„Wat heeft onze vakorganisatie te beteekenen? Zondert men Leeuwarden uit, waar enkele flinke vakverenigingen zijn... dan moet men zeggen, dat het getal in vakverenigingen georganiseerde arbeiders niet groot is... van de meer dan 10,000 landarbeiders, die onze provincie telt, is 1 à 2% georganiseerd".

Eigenaardig dat men in Leeuwarden waar onze vriend Krijgsman jaren achtereen marxistische propaganda voerde, wel enkele flinke vakverenigingen heeft en in de rest van Friesland, dat voor het meerendeel onder leiding van dominees staat niet. Men zou zeggen: Hoe is 't mogelijk! Die marxistische propaganda schijnt daar in Leeuwarden toch niet zooveel kwaad gedaan te hebben.

Wij lezen in dat verslag ook:

... de scherpe tegenstellingen van industrieele streken ontbreken hier; de verhoudingen tusschen boer en arbeider is dikwijls nog min of meer aartsvaderlijk; de afstand niet zóó groot als tusschen fabrikant en fabrieksarbeider;... en bovendien heeft vooral de flinke arbeider in de bouwstreken hoop, dat hij uit den loondienst bevrijd kan worden door „zelfstandig" landgebruiker te worden."

Hierin zit vooral het groote verschil tusschen de landarbeiders in Friesland en die in Groningen. De laatsten staan voor het meerendeel als gewone loonslaven tegenover den werkgever of ze staan als zoodanig onder den koppelbaas.

In Uithuizerpolder bijv. woont de boer — bezitter van den polder — in het dorp; wil hij werk verricht hebben, dan wendt hij zich niet tot de arbeiders, maar tot den koppelbaas, de arbeiders zijn dientengevolge slaafschoonderdanig voor den koppelbaas, die in de plaats treedt van den boer.

In *Het Weekblad* van 8 October vinden we van de hand van P. J. Roosenboom een aanwijzing hoe er gehandeld moet worden om de landarbeiders te organiseren. Hij zegt:

„Ik voor mij heb met huisbezoek het meeste succes opgedaan, vooral in verkiezingstijd.

Maar dat is niet voldoende: er moet klaarheid en socialistisch inzicht komen in de koppen der landarbeiders.

Juist. De landarbeiders zijn in ons land te veel *verpolitiekt* en dat is de fout in de beweging, die nu hersteld dient te worden.

Men denke niet dat, na zulk 'n verwaarloozing van de landarbeidersorganisatie, de lautheid daardoor te weeg gebracht spoedig verdwijnen zal.

Langdurige en onafgebroken verspreiding van de allereenvoudigste lectuur, die verband houdt met den toestand van de plek die bewerkt wordt, zal vooraf moeten gaan en men beginne daarmee niet in den polder waar de arbeiders bezielde zijn met een slaafschen geest of in Friesland waar de arbeider streeft naar „zelfstandig grondgebruiker" te worden, maar in die streken waar de landarbeider als *loondienaar* werkt, waar de arbeider zich wat vrijer gevoelt.

Arbeiders met slaafschen geest of die streven naar grondbezit leveren niet het materiaal waaruit een flinke organisatie kan worden opgebouwd.

Men beginne daar waar de arbeider wat meer eigenwaarde bezit en die vindt men zelden in den polder.

Uithuizen en Usquert, Finsterwolde en Blijham, Noord- en Zuidbroek, Delfzijl en Farmsum, dat zijn de plaatsen waar het eerst organisatie van landarbeiders kan worden verwacht, maar ook daar niet spoedig.

Taaie en volhardend werken, regelmatige verspreiding van hoogst eenvoudige en zeer goedkope lectuur, waaraan op de dorpen huisbezoek als vanzelf verbonden is, zal op den duur de gemaakte fout kunnen herstellen en ons eindelijk brengen organisatie van landarbeiders.

R. V. S.

Uit het Buitenland.

Zoo hebben ze dan toch gedurfd, de sabelsleepers en de papen te Madrid en Barcelona. Ferrer, de man, die het gewaagd had in Barcelona scholen te stichten, waar «libertair» d.w.z. gewoon wetenschappelijk, niet-clericaal onderwijs werd gegeven, een taak, waaraan hij zijn leven en 't grootste deel van zijn fortuin reeds had gewijd; dien zij reeds eenmaal, voor een paar jaar te pakken hadden bij gelegenheid, dat de Spaansche politie een bomaanslag pleegde op den gekken Alfons, toen deze jongen een bezoek aan Parijs bracht, maar dien zij toen weer moesten loslaten door den proteststorm, die er in West-Europa opstak; den man, dien zij bovenal haatten, omdat zijn werk inderdaad een der grondslagen van hun macht ondermijnde, hebben zij nu voor een kriegsraad weten te brengen omdat hij toevallig voor particuliere zaken te Barcelona was, toen de protestbeweging tegen de Marokkaansche expeditie daar begon en zij hebben hem, na een procedure, welker gelijke men

zels in Rusland moeilijk zal vinden, ter dood veroordeeld en gefusilleerd.

Het geval Ferrer staat niet op zichzelf. Tienduizend slachtoffers, volgens een matige berekening heeft de reactie in Barcelona, gevolgd op de onderdrukking van de volksbeweging, reeds geëischt. Mannen en vrouwen zijn reeds gefusilleerd en op andere wijze ter dood gebracht even «onschuldig» als Ferrer. Maar in het lot en het geval van Ferrer wordt het lot en het lijden van al die andere duizenden als 't ware weerspiegeld en geconcentreerd, en de buitengewone afzichtelijkheid der Spaansche reactie, die op 't oogenblik woedt, hel verlicht. Zijn lot heeft dan ook overal in de beschaafde wereld, niet alleen onder de arbeiders, maar ook onder breede kringen der intellectueelen vooral, een levendige protestbeweging tegen die reactie doen ontstaan, een protestbeweging, die natuurlijk uit den aard 't krachtigst is in de landen, waar 't anti-clericalisme door den aard der historische omstandigheden, als 't ware samengegroeid is met de arbeidersbeweging, dus in landen als Frankrijk en Italië. Een protestbeweging, die helaas niet heeft mogen baten, omdat de monniken en de generaals in Madrid ditmaal bang geworden voor de volksbeweging, met buitengewone snelheid hebben gehandeld.

Maar wij als socialisten mogen ons natuurlijk niet vergenoegen met, zooals de anarchisten en de min of meer democratische intellectueelen van alle gading doen, eenvoudig te protesteeren tegen deze tergende schennis van de meest elementaire grondslagen der burgerlijke maatschappij. Wij moeten vóór alles ook in dezen de omstandigheden vaststellen, waardoor deze ongehoorde misdaad, met al de andere misdaden der Spaansche reactie mogelijk is geworden.

En doen wij dit, dan vinden wij 't volgende. In de eerste plaats, gelijk hier reeds gezegd is, is het *de koloniale uitbreiding, de koloniale politiek*, die en in het verleden en nu weer in het heden, de politieke en economische omstandigheden in Spanje heeft geschapen, waardoor de heerschappij van het afgrijpselijke papendom, dat nu het land ruïneert en vertrapt, mogelijk is geworden.

In de tweede plaats ligt de schuld, dat de Spaansche regeering, d. w. z. de monniken en de generaals, die haar vormen, dit schandstuk hebben gewaagd, dat zij zoo het gevoel van de beschaafde wereld hebben durven braveeren, *bij de Spaansche bourgeoisie*, d. w. z. bij de handels- en industrie-bourgeoisie in Spanje, die haar historische taak, — den strijd tegen de klassen en klieken, die Spanje verderven en ook de bourgeoisie ontzaglijke schade toebrengen, doordien zij de economische ontwikkeling belemmeren, ja tot stilstand brengen, — opnieuw in den steek heeft gelaten, nu het eerste schijntje van een succes bij het nieuwe koloniale avontuur der Spaansche regeering zich opdeed. Tien jaar geleden, na den Spaansch-Amerikaanschen oorlog, toen Spanje zijn laatste groote koloniën verloren had, zag de bourgeoisie in, dat de koloniën steeds als een vampyr het bloed en het geld van Spanje hadden opgezogen. Zij zag dit in omdat het verlies der koloniën een kolossale opleving van zaken bracht. En de bourgeoisie stichtte toen een soort van Hervormings-ligua, net als de Engelsche bourgeoisie bv. in de jaren na de groote Napoleontische oorlogen, om eindelijk die financieele, economische en politieke hervormingen te verkrijgen, zonder welke zij ook niet kan gedijen. Maar ziet, nauwelijks hebben de Spaansche troepen, bij de expeditie naar het Riff, de expeditie, welke ondernomen is ten bate van *Fransche* financiers, een expeditie, waar ook de bourgeoisie in den beginne uit kracht van haar eigen belang tegen was, een schijn van succes behaald door den berg te bezetten, die Melilla bestrijkt, of de bourgeoisie juicht die actie toe, omdat ook zij, tegen haar werkelijk belang in, in die expansie naar Marocco een bron van profijt ziet ontspringen. In den gemeenteraad van Madrid stemden *alle* burgelijke raadsleden, ook de zoogen. republikeinen, voor een adres van gelukwensch aan het leger in Marocco. Slechts de socialisten stemden en spraken er natuurlijk tegen. En door die houding van de bourgeoisie in Spanje, die opnieuw bezig is, nogmaals gezegd tegen haar werkelijk belang in de Monniken en de Generaals bij hun misdaden te steunen, hebben deze laatsten het gewaagd Ferrer te vermoorden en in Monjuich te martelen en te fusilleeren.

En ten slotte is er nog een factor werkzaam geweest bij den dood van Ferrer. En dat is de West-Europeesche, *de liberale bourgeoisie en haar groote pers*. Wij spreken natuurlijk niet over de clericale groote en kleine bourgeoisie en haar organen. Rome is internationaal georganiseerd als het geestelijke hoofd der reactie en verkrijgt als zoodanig nog in steeds toenemende mate den steun van alle groepen, klassen en personen, die bij de uitbuiting belang hebben en die de arbeidersbeweging met *alle* middelen willen

bekampen. Maar die zogenaamde liberale bourgeoisie en de laffe broodschrijvers in haar dienst!

Op hen rust, wij moeten dit luide uitspreken, minstens een even groot deel van de schuld aan deze misdaad, gelijk van alle andere groote misdaden in de wereld, gelijk op haar schouders het bloed en het lijden rust der tienduizenden slachtoffers van het Tsarisme.

Weten die zogenaamde liberale krantenschrijvers, die niet betaald worden ter verdediging van de Kerk, niet, dat Ferrer volkomen onschuldig vermoord is, volkomen „onschuldig“ uit een liberaal, een burgerlijk oogpunt? Ongetwijfeld. Zij weten en wisten het even goed als wij, evengoed als zij wisten, dat het „recht“ aan de zijde van Dreyfus was of aan de zijde der Boerenrepublieken tegenover Engeland, waarover zij zich de vingers hebben blauw geschreven en ons met golven van lauw enthousiasme hebben overgoten, tot we er van gingen kotsen. Zij weten en wisten het evengoed als zij weten, dat het Tsarisme uit een bende van moordenaars en schavuiten bestaat. Maar daarom verheffen zij nog niet hun stem. In geen deele. Eerst wanneer de materiele belangen van de krant, waaraan zij zijn verbonden of, in sommige gevallen, van de partijen en groepen of klassen, uit wier naam zij spreken, dit eischen, eerst dan breekt de bron van enthousiasme voor recht en redelijkheid los. Een typisch voorbeeld levert bij het geval-Ferrer bv. een blad als de *N. R. Ct.*, onze grootste liberale krant. Zij wist heel goed, dat aan Ferrer een misdaad begaan werd, even erg als bv. aan Dreyfus. Immers: onmiddellijk na het telegram, dat zijn dood meldde, sprak zij van misdaad. Maar geen woord heeft zij, vóór dien tijd, toen het nog tijd was, ten gunste van Ferrer gesproken. En toch is het duidelijk dat een unaniem protest van de groote liberale pers van West-Europa te Madrid zulk een indruk zou hebben gewekt, dat de monniken en de generaals gearzeld zouden hebben bij het uitspreken en het volvoeren van het doodvonnis.

Waarom protesteert zulk een blad dan niet? Om verschillende redenen. Ten eerste moet men de kat uit den boom kijken en zich niet onvoorzichtig uitlaten, waardoor men misschien katholieke lezers of adverteerders zou kwetsen, vóór het geen kwaad meer kan. Ten tweede is de Nederlandsche bourgeoisie verknocht aan de internationale groote financiers en is de Nederlandsche pers aan deze machten verkocht.

De internationale groote financiers, vooral de Fransche nu, bevorderen de expeditie der Spaansche regeering naar Marocco en al wat zich tegen die expeditie en de machthebbers in Spanje verzet is verdacht bij de hooge Fransche bank. Onder die omstandigheden is 't duidelijk, dat de bron van het enthousiasme onzer liberale pennevoerders verstopt blijft. Maar de schuld van Ferrer's dood en van de martelingen te Monjuich rust daarmee voor een groot deel op hen. En wij zien in het geval-Ferrer opnieuw een bewijs, hoe de tegenwoordige liberale bourgeoisie en haar pers, wanneer haar ideologie in strijd komt met haar werkelijke of vermeende profijtbelangen, zonder aarzelen de ideologie in den steek laat en de *verdediging der eenvoudigste burgerlijke rechtbeginselen overlaat aan het proletariaat alleen.*

Hoezeer de Fransche groote bank, die zoo goed als onbeperkt in Frankrijk regeert, achter het avontuur der Spaansche regeering en al de gevolgen van dien werkzaam is, moest dezer dagen, door een zeldzame ironie van de geschiedenis, een Fransche sabelsleeper ondervinden, die dezelfde groote financiers in Marocco groote diensten heeft bewezen.

Generaal d'Amade is de man, die zich in Frankrijk een zekere vermaardheid heeft verworven door zijn snelle «bevrediging», d. w. z. onderwerping van de Sjawia, een Marokkaansche landstreek, waar de inboorlingen de Franschen 't leven zuur hadden gemaakt. Deze man nu heeft, in een interview van het bekende groote sensatie-blad de *Matin* verklaard, dat zijns inziens de expeditie van Spanje op zoo groote schaal als die nu gevoerd werd, een gevaar was voor Frankrijk's belangen in Marocco en Algerië. De generaal had met die bewering uit een patriottisch oogpunt en van militair en politiek standpunt volkomen gelijk. Maar... hij had zich vergrepen aan Hare Majesteit de Groote Fransche Bank, die op 't oogenblik de expeditie van Spanje wil, al is deze ook tegen het werkelijke belang van Frankrijk. En fluks gelastte zij haar bediende, den ex-socialist Briand, thans minister-president van Frankrijk, den generaal te straffen. En de populaire generaal werd op non-activiteit gesteld, door den smerigen advocaat van vuile zaakjes, die echter nu optreedt namens de werkelijke macht in Frankrijk, de geconsolideerde groote banken. Kan men treffender voorbeeld hebben

van de almacht van 't geconcentreerde kapitaal? Dat Nederlandsche liberale journalistjes naar zijn pijpen dansen mag ons dan toch heusch niet bevremden!

Zoo biedt het geval-Ferrer aan de arbeiders stof tot leering te over behalve de rechtmatige en natuurlijk verontwaardiging, die het bij elken mensch wekt.

v. R.

Sociale Hervormers.

Elk individueel belang moet ondergeschikt zijn aan het algemeen belang.

v. SCHMOLLER.

Het is een oud gezegde, dat de Duitschers in hun politiek altijd gedacht hebben, wat de andere volkeren deden en uitvoerden. Toen de westelijke volken hun burgerlijke revolutie practisch doorvoerden, bevonden de Duitschers zich theoretisch en filosofisch in het neveland der droomen en frases. Deze oude waarheid beleeft thans een nieuwe vorm op het gebied der sociale politiek. Andere volken hebben, toen de noodzakelijkheid hen daartoe drong, het voorbeeld voor practische sociale politiek gegeven, wel is waar niet dan na veel strijd, maar dan toch zonder veel frases en theorie. In Duitschland is de practische sociale politiek ver ten achter, doch daartegenover wordt ze in de theorie des te ijveriger beoefend. Wij hebben hier een Vereeniging voor Sociale Politiek, die door de beroemde namen van zijn leden, door de voordrachten op hare algemeene vergaderingen en hare honderden geschriften den indruk maakt, als stond de sociale politiek hier in het middelpunt der algemeene belangstelling.

Hoe weinig ons deze theoretische nevelachtige sociale politiek schadeloos stellen kan voor een werkelijke, toch levert ze ons dit voordeel op, dat ze ons het doel en de beteekenis der sociale politiek duidelijk maakt. Wat ergens anders de bourgeoisie in stilte denkt, wanneer ze genoodzaakt is eenigermate tegemoet te komen aan de eischen der arbeiders, dat flapt de veelbespraaktheid der duitsche professoren er openlijk uit. En zoo biedt ons ook de openingsrede van Schmoller weer eenige lichtende punten in den leidenden gedachtegang der Duitsche sociale politiekers.

«Tegen de overgebrachte Manchestertheorie en tegen het uiterst radicale in de sociaal-democratie» werd de vereeniging voor 27 jaren opgericht. Sociale hervormingen, zoo is de leidende gedachtegang, ondermijnen het socialisme, want zij maken zijn radicale eisch, de omverwerping der bestaande orde, overbodig. Het oude Manchesterdom, het ongebreidelde kapitalisme, stort de arbeidersmassa's steeds meer in ellende.

Wil men niet, dat de socialistische oplossing tot redding uit deze ellende zal worden doorgezet, dan moet een betere oplossing worden gevonden. Er moet met het Manchesterdom gebroken worden met behoud van de grondslagen der huidige orde. Zulk een oplossing biedt de sociale hervorming, de tot stand bringing van een door hervorming zachter en dragelijker gemaakt kapitalisme.

De burgerlijke sociale hervorming is dus te voorschijn geroepen door de sociaal-democratie, en haar oplossing, die we als motto boven dit artikel schreven, is eveneens aan het socialisme ontleend.

Onder het kapitalisme heerscht het egoïstische eigenbelang onbeperkt; ieder strijdt voor zichzelf tegen alle concurrenten en niemand denkt aan eenig algemeen belang der volksmassa, die het steeds ellendiger krijgt. Daartegenover stelt het socialisme het ideaal van een maatschappelijke orde, waarin het algemeen belang regeert, waar slechts het welzijn van het volk de maatstaf is en waar in plaats van den egoïstischen kamp van allen tegen allen de samenwerking van allen met een gemeenschappelijk doel elk individu gelukkig maakt.

Deze schoone oplossing van het algemeen belang hebben de burgerlijke sociaal-politici overgenomen. Zij treden op als verdedigers van het «hoogere algemeen belang.» «Dat is onze oplossing. Niet de partikuliere belangen en hun gerechtvaardigd egoïsme ontkennen, maar tegelijk verkondigen dat elk individueel belang ondergeschikt moet zijn aan het algemeen belang, dat alleen aan de toekomst van het volk denkt...» Tegen het Manchesterdom van de slechts aan de oogenblikkelijke winst denkende kapitalisten is dat inderdaad een goede oplossing, hoewel het rekening houden met het «gerechtvaardigde egoïsme» voor een krachtige practijk niet veel belooft. Moet ze echter niet dengene, die zich aan die woorden houdt, tot het socialisme voeren? Want slechts het socialisme stelt zonder beperking en consequent het gemeenschapsbelang boven elk individueel belang, slechts het socialisme denkt aan een gelukkige toekomst voor het geheele volk. Waar blijft hier de strijd tegen de sociaal-democratie?

Het antwoord er op geeft het slot van den zin, dien we hierboven niet eindigden: „het algemeen belang, dat iedere klasse dwingt zich zelf aan het geheel ondergeschikt te maken en zich daarbij aan te passen.”

Het algemeen belang wordt hier dus niet alleen in tegenstelling tot de privaatbelangen van enkele menschen, maar ook tot de klassebelangen der afzonderlijke klassen en zelfs daarboven gesteld. De sociale hervormers plaatsen zich zoo te zeggen als hoogere instantie boven den strijd der klassen. Zij verkondigen, dat geen klasse haar bijzondere belangen boven het algemeen belang mag stellen. Hiermede wordt de oplossing van het socialisme dat de

menschen zal bevrijden, in haar tegendeel veranderd, in een oplossing tegen het socialisme. Want tegen de sociaal-democratie, die openlijk het klassebelang der arbeiders tot het hoogste belang verklaart, keeren de woorden van Schmoller zich. En daar zij behalve dit voordeel nog een ander hebben, dat ze mooi klinken, is het geen wonder, dat zijne toehoorders ze door hun «krachtig applaus» dat het verslag van de vergadering hier vermeldt, nog bijzonder hebben aangedikt.

In werkelijkheid is deze uitdrukking slechts een gemeenplaats. De klassen zijn tijdelijke vergankelijke producten der economische ontwikkeling, die verdwijnen, wanneer hunne funktie door de vooruitgang der maatschappij overbodig wordt. Slechts die menschen, die zich onder nieuwe verhoudingen tot nieuwe funktie's in het maatschappelijk leven wenden, blijven. Maken de jonkers er echter aanspraak op als jonkers, en de beursjacheraars als beursjacheraars te blijven bestaan, dan hadden met hetzelfde recht de roofridders hun klassebelang als rooversklasse kunnen laten gelden. Het is de laatste theoretische uitvlucht van een ondergaande klasse, welke door de economische ontwikkeling overbodig, ja schadelijk is geworden en nu haar ontwikkelingsvijandige heerschappij door de opmarsch der revolutionaire massa bedreigd ziet. Zij weet niets meer aan te voeren dan dat ze «ook een klasse» is, evengoed als deze massa. Zij probeert de tegenwoordige verdeling in klassen, dus de bestaande maatschappelijke orde tot eeuwige wereldorde te versteen.

De vooruitgang der maatschappij bestaat altijd daarin, dat de groote uitgebuite volksmassa zich van de kleine uitbuitende minderheid ontdoet. In dezen strijd, waarin de belangen volkomen tegengesteld zijn, bestaat er geen hooger algemeen belang. Het klassebelang der uitgebuite revolutionaire klasse valt met het algemeen belang der menschheid samen. De opkomende klasse is niets en wil alles zijn. Wanneer dan van een algemeen belang gesproken wordt, waaraan het belang van de massa en het belang der kleine uitbuitersgroep zich als twee gelijk-gerechtigde afzonderlijke belangen moeten ondergeschikt maken, dan kan dit geen andere beteekenis hebben dan de massa ten voordeele van de uitbuiters theoretisch op een dwaalspoor te brengen en haar bevrijding te vertragen.

Dus verre van een boven de klassen staande instantie te zijn, laten deze sociale hervormers zich, juist door hun gepraat over het algemeen belang zien als woordvoerders der bourgeoisie tegen het proletariaat. En daar zij, zooals het door de rede van Schmoller melankoliek heen klom, in de praktijk tegen de geweldige macht der reactie niet op kunnen, blijft hun eenige taak, door een theoretische vriendelijkheid tegenover de arbeiders, welke de heerschende klasse niets kost, het proletariaat van den onverzoenlijken klassenstrijd af te houden.

A. P.

Van de Afdelingen.

Den Haag. Maandag 18 October houdt de afd. in 't Gebouw van den Gemeentewerkliedenbond een cursus-vergadering (met introductie), waar L. de Visser spreekt over «Arbeidswetgeving en Sociaal-Democratie.»

Op Woensdag 20 October belegt de Haagsche afd. een openbare vergadering in Delft (kleine Concertzaal van Stadsdoelen), waar H. Gorter en L. de Visser spreken over «Waarom een nieuwe Soc.-Dem.-Partij.»

Amsterdam. Zaterdagavond vergaderde de afdeling. Besloten werd aan de verkiezing in IV deel te nemen, met Wijnkoop als kandidaat.

Dinsdagavond debatteerde onze kandidaat met Van den Tempel en Loopuit, die beiden zoowel in hun redevoeringen als in het debat de groote strijd voor het kiesrecht, die toch ook alleen in de Raden nieuw leven kan brengen, negeerden. Donderdagavond hadden wij een volle vergadering in Amicitia met Mensing en Wijnkoop als sprekers. Zander debatteerde met Oudegeest, die op zijn gewone wijze en thans tegen onze Partij te keer ging, terwijl De Wolff bij de Vrijzinnig-Demokraten debatteerde. Voor de propaganda van onze partij, ook bij niet-kiezers zal deze verkiezing in alle geval niet dan goed doen, hoe gering ook ons stemmental moge uitvallen.

Verantwoording van bij het P. B. ingekomen gelden wordt de volgende week gegeven.

Advertentiën.

GEBOREN:

JACQUES ABRAHAM

zoon van

HELENA JOHANNA VELTMAN

en

A. B. SOEP.

Antwerpen, 6 October 1909.

S. D. P. Afd. A'DAM.

Zaterdagavond 8 uur zijn verspreiders noodig in Café Centraal N. Prinsengracht 32.
Zondagavond 8½ uur Verkiezingsvergadering in Volkskoffiehuys Joden Breestraat.
Sprekers: Gorter en Wijnkoop.